

Schok!

Een cantate voor Capella Brabant en Souvenir Jeugdkoor

Muziek: Peter Vigh
Tekst: Micha Hamel

bezetting:

Jeroen, een jongen van een jaar of 13, aan het begin van de puberteit – acteur
Mystero, imaginaire vriend van Jeroen (die dat niet weet), leeftijdsloos – zanger

Jeugdkoor
Gemengd koor
Twee accordeons

DEEL 1 – De binnenwereld

Jeroen

hè? wat?

Koor

kom kind
jong kind
zing kind
stuntel kind

lach kind
juich kind
speel kind
wonder ben je daarom kind

Jeroen

geef me een bal en ik schop hem naar de zon
ik ken alle dino-namen en fietsbanden plakken
heb ik van mijn vader geleerd en mijn moeder
was directeur van de fietsenfabriek voordat ze dacht dat ze vliegen kon
laat mij los in het bos en ik vecht met wolven als ze er zijn
ik ben groot, groter, grootst en mijn zusje, die is pas klein

Koor

hoor kind hoor kind
wat praat je mooi
mogen wij bij jou zijn?
mogen wij jou...
mogen wij jou dan zijn?
ben je beschikbaar?
ben je benaderbaar?
mogen wij erbij?

Jeroen

hoor ik roepen?
ontwaken miljoenen dino's uit hun fossiel?
piept de fietsband muziekjes door zijn ventiel?
het klinkt tegelijk vlakbij en heel ver

Koor

ver zijn wij
wij zijn jij
wees maar blij

Jeroen

jullie zijn de toekomst die ik nog niet ken
dichtbij en ver is het kruispunt verderop
daar ratelen de spaken van het onzichtbaarste wiel
hun rondjes in het rond

Koor

het plotse einde van het begin

Jeroen

totdat een meteor de dino's overviel
onzichtbaar kwam hij aangestormd
en ik voorkwam het niet
de schok
de schok

Koor

het verbijsterend rauwe einde van het begin

Jeroen

ze dwarrelden door de lucht
ze smakten op de grond

Koor en Jeroen

een akelig spektakel
met doden bovendien
je/ik kwam te laat

Jeroen

dus voordat ik nog later kom
waar moet ik heen?

Koor

hoe lang is het geleden?

Mystero

kom

Jeroen

waarheen?
mijn zusje zegt "ga jij maar eerst
ik hou het tuinhek wel voor je open
papa en ik zwaaien je uit
tot we de rode reflector achterop je fiets
zien oplichten in de ochtendzon"

DEEL 2 – De stem van je gedachten

Mystero

hoor jij dat ook?

Jeroen

de naschok?

Mystero

zachter

Jeroen

het kermen?

Mystero

hoger

Jeroen

de vogels?

Mystero

lager

Jeroen

een... fietsbel?

Mystero

hahaha

Jeroen

komt het uit mij?

Mystero

je hijgt

Jeroen

mijn zusje is voor alles bang

Mystero

je ademt snel

maar je ademt tenminste

een mens ademt vanaf dag één tot het einde

Koor

wie was er aanwezig toen jij geboren werd?

wie luisterde naar jouw eerste gekrijs?

jij toch niet

wie was er aanwezig toen jij verwekt werd?

wie ving de aardse schokken op?

jij toch echt niet

Jeroen
gaat dit over mij?

Mystero
je ademt gejaagd

Jeroen
mijn zusje is voor alles bang

Mystero
niet dat jij báng bent
maar wel dat jij ergens bang vóór bent

Jeroen
neehoor

Mystero
precies
het leven begint en eindigt in angst
het begint met krijsen en eindigt in stilte
ik help jou met het tussenstuk

Jeroen
moet ik bang voor jou zijn?

Mystero
integendeel
ik ben je vriend
ik loop jou vanuit de toekomst tegemoet

Koor
daar waar mama woont

Jeroen
hoe kan dat nou?

Mystero
we lopen dezelfde cirkels
we kruisen elkaar dagelijks

Koor
kom kind
jong kind
zing kind
stuntel kind

Jeroen
ooit moet ik de toekomst in

Mystero
zoveel zelfvertrouwen!

Jeroen

ik lijk op jou
mijn vriend!

Koor

niet teveel bezinnen
ga gewoon beginnen

Jeroen

hee mama, ik hoor je nu

Koor

lach kind
juich kind
speel kind
wonder ben je mama's kind

DEEL 3 – Herinneringen en schaamtes

Koor

jij was er niet
waar was jij?

Jeroen

stop!

Mystero

kom jij hier vandaan?

Jeroen

mijn vader beweert dat ik aankwam op een golf

Koor

jij was er niet bij
waar was jij?

Jeroen

daar heeft mijn wieg gestaan
dat was mijn lievelingsknuffel
en hier is mijn bed

Mystero

een dino
ik wist niet dat ze nog bestonden

Jeroen

in onze fantasie en in onze herinnering

Koor

in je herinnering

daar ben jij
dáár ben je er niet bij

Jeroen
weg met die stemmen

Mystero
haha!
de níet-herinnerde herinnering!

Jeroen
kijk

Mystero
je lijkt op haar

Koor
waar is zij?
waar was jij?
in je herinnering?

Jeroen
wat kijk je me aan?

Mystero
de kamer op de foto is veel groter
de bomen in de tuin zijn korter
je pantoffels kleiner
en je goudvis?

Jeroen
ik ben gegroeid

Mystero
je hebt een baard
een baard en een geheim
misschien heb je de goudvis wel opgegeten
ingeslikt

uit schaamte voor je geheim
trok je je baardharen eruit
vlocht er een net van
viste de goudvis op
en slobberde hem naar binnen

Jeroen
nee!
rare vriend
zo ben ik niet
maar een geheimpje heb ik ja

Mystero

laat het geheim maar waar het is
de dag dat het jeuken gaat komt vanzelf

Jeugdkoor

groter groter
korter langer
vroeger later

lang langer geleden
groot grote geheimen
die vroeger of later
of straks of bijna

Mystero

die baard...
wat moeten de meisjes wel niet denken?

Jeroen

meisjes denken niet

Mystero

hoeft ook niet
ze ruiken van verre
jouw zweetlucht wel

Jeroen

niet waar!

Koor

lieg maar
straks bijna of nu

Mystero

lieg maar niet want meisjes zijn net als jongens
behalve dat het meisjes zijn
dus ze denken soms
of zijn eventjes ergens anders met hun knappe knop
hoe heette jouw goudvis?

Jeroen

Cathelijne

Mystero

voor je verjaardag gekregen
van je negen beste maten
en vernoemd naar het meisje
waar hij verliefd op is

Jeroen

was

Mystero
is

Koor
of een knooppunt
in een kwade bui
twee levens kruist

Jeroen
was

Koor
lieg maar
verberg maar
straks bijna of nu

Mystero
is

Koor
groot grote geheimen
die vroeger of later
of straks of bijna

DEEL 4 – Onzekerheid

Mystero
wat gaan we nu doen, stinkerd?

Jeroen
wat gaan we nu doen, stinkerd?
wil je mee naar school?
alsjeblijft?

Mystero met Jeugdkoor
op school leef je zeker
op school leef je op
op school zijn we beter
op school zijn we top

op school moet men streven
op school gaan we dood
op school willen we leven
op school worden we groot

de school een collectief laboratorium
waar je alles nogal fout doet en mág doen
de school een eeuwige bron van verveling
waar men leert voor het leven ten slotte voor de poen

waar je dagelijks keet met je acht, negen vrienden
tot de leraar jullie alle tien, elf, twaalf weet te vinden

op school moet je fiets in het rek
op school roken we buiten het hek
op schoolreis doen we buitenlands gek
op schoolfeesten zoenen we op de bek

Mystero
gaan we met de bus of met de fiets?

Jeroen
gaan we met de bus of met de fiets?
kappen nou

Mystero
sorry
gaan we met de bus of met de fiets?

Jeroen
lopend
dan gaan de seconden trager
en hebben we meer tijd om stil te staan

Koor
stilstaan
denken
peinzen
dromen

Mystero
'lopen om stil te staan' – leuke grap
dus van fietsen ga je zweten

Jeroen
mijn fiets is trouwens kapot

Mystero
krijg je geen nieuwe van je moeder?

Jeroen
lopen vertraagt mijn razende gedachten

Mystero
de lange aanloop naar school

Koor en Mystero
de ellenlangste aanloop
naar de startbaan van het
betere zekere leven

Mystero

wat is eigenlijk het leukste daar?

Jeroen

wat is eigenlijk het leukste daar?
dat ik de hele dag vrienden om me heen heb

Mystero

nee! dat niemand je iets vraagt

Koor

of een knooppunt
in een kwade bui
twee levens kruist

Jeroen

dat niemand mij iets vraagt?

Mystero

absoluut!
de toetsen vragen jou hun vragen
de leraar vraagt en vraagt nadat hij jou de antwoorden heeft geleerd

Kamerkoor

de school bolt van de vragen
in elke taal ontdek je je talent
jouw hoofd tolt van nieuwe vragen
in alle talen die je kent

ooit sleepten er knokkels over de grond
tot in een donkere dampige boomhut
uit het zaad van de zuivere wiskunde een
droedelend web van denksporen groeit

de vezels van het bestaan kermen, scheuren
uit het dierlijke grauwen en snauwen weg en
er ontsnapt een woord, tanig als een pees
dat zijn voorhoofd doet groeien, weg van aap
weg van thuis

de school kweekt vermetele vragen
in elke taal ontdek je je talent
jouw hoofd bloeit van gezonde vragen
in alle talen die je kent

Mystero

maar gelukkig heb jij negen vrienden
die jou ieder lesuur beter en beter kennen

Jeroen

met toekomstplannen vakantieplannen visioenen en roeping
met bijnaam en al!

Mystero

en nooit zullen weten hoe jouw vader schrok van de schok van de...

Koor

of een zeldzaam
krijzend nooit

Jeroen

gelukkig niet! – we zijn er bijna

Mystero

jij zegt het, we zijn er bijna

Jeroen

bedankt dat je meeliep, ik ga naar
de lange, de snor, ronaldo, vespa, dukuman, sjuul, adje, pizza, belbo

Mystero

je vriendengroep

Mystero

met je negen kameraden
die jou in zes vijf of vier jaar
beter kennen dan je moeder
ga naar je vrienden
ga je vrienden zien
ga je vrienden als jouw vrienden zien

Jeroen

doe ik al!
ik kan alles tegen ze zeggen!
ik zeg alles!
we zeggen alles tegen elkaar!

Mystero

fantastisch
uitstekend
prima
wonderlijk
verrassend
dubieus

Mystero

we waren er bijna
op de omgekeerde weg
naar de vroegere tijd
naar de brokken
naar de klap

Koor

kom kijken!
de brokken van de meteor
zijn in het asfalt verwerkt

DEEL 5 – Echte vrienden

Mystero

daar heb je ze!

Koor

je hebt een baard
je hebt een baard
maar wel een kale staart

je ruikt naar zweet
je ruikt het zweet
dat Cathelijne vluchten deed

Mystero

wat zeggen ze allemaal?

Jeroen

ga weg!
zonder jou doen ze anders!
zo gaan wij met elkaar om
gewoon een beetje zieken

Mystero

je ademt snel
je hijgt
ga je huilen?

Koor

heel gek
je houdt je bek
en bloost van schaamte tot je nek

Jeroen

ga weg!
ga allemaal weg!

Koor

je bent een kind
een klein klein zielig kind

Jeroen

mijn irritante zusje is pas klein!

Koor

je hoort niet in deze ruimte
en niet in deze tijd
je leeft in een verleden
van schaamte en van spijt

vanavond huil je in je kussen
tot je papa je komt sussen
je smijt je dino tegen de muur

Mystero

je bent een dino ik zie het ineens!

Koor

geschubd en met gele ogen
kroop je uit je ei volstrekt onnozel
je leefde in een jonge tijd
je leefde maar wat
en toen die fluitende fluittoon
een snerpand steeds harder krijsgeluid
jouw ongeluk was onafwendbaar onderweg

Mystero

Dit is natuurlijk allemaal strategie. Ik meen het niet, of eigenlijk: ik meen het wél.
Hij moet gaan leven, hup, de toekomst in.
En wat zei hij zonet? Een beetje zieken hoort erbij. Dus ik noem hem een dino nu, haha.
Een dino is een reptiel en reptielen kunnen niet huilen. Omdat ze koud bloed hebben.
Ze passen zich aan aan de omgeving. Maar zo werkt het niet.
Aanpassen zodat je opgaat in de groep, dat gaat een jaartje goed, of twee misschien.
Maar de evolutie houdt niet op bij een catastrofe, de temperatuur rees weer en de warmbloedigen
verschenen op de aardkorst. Na heel lang werden we mens.
Laten we zijn bloed eens opstoken, kijken of hij klaar is voor zijn tweede geboorte.
Ik hoop dat hij boos wordt, ik hoop dat hij gaat huilen.
De dino's kwamen de meteor niet te boven, als u begrijpt wat ik bedoel.

Koor

schaam je schaam je
schaam je voor je vader
schaam je schaam je
schaam je voor je zusje

schaam je schaam je
schaam je voor je vrienden
wie is die vriend met wie jij praat
is hij de oorzaak van het kwaad?

Jeroen

jullie weten niks!
jullie weten niks!
mijn vader was niet thuis!
mijn zusje was naar voetbal!

Jeugdchoor

wat is de kleur van de laatste seconde van de ondergaande zon?
wat is de kleur van een paprika soms en een tulp soms ook?
wat is de kleur van de reflector achterop je bagagedrager?
wat is de kleur van pluche stoeltjes tijdens een concert?
wat is de kleur van een kabouterpuntmuts?
wat is de kleur van rode lippenstift?
wat verberg je?
wat weten wij niet?

wat verberg je de hele tijd?
wat weten wij nog niet?
nog niet?
nóg niet?

Jeroen

toen een knooppunt
in een kwade bui
twee levens kruiste
en een zeldzaam
krijgend nooit,
o lieve

DEEL 6 – Overgangsritueel

Koor

asfalt is een mengsel van steenslag, zand en vulstof
bijeengehouden door oliezwart bitumen

vulstof, zand en bitumen vormen samen de mastiek
die de steenslag omhult en samen met de keuze voor de steen
zorgt voor de eigenschappen van het asfalt zoals

hoe grof of fijn het is
hoe lang de regen erop blijft liggen

Mystero

bloed

Koor

hoe lang bloed erop blijft liggen

Jeroen

mama!

Koor

toen haar warme bloed lag af te koelen
kwam jij met je koude bloed
met je koude goudvisbloed
met je koude dinobloed
met je kille dinobloed
te laat aangesneld te laat

Jeroen

mama!

Mystero

de stalen meteor had haar fiets vermorzeld
de regen vermengde zich met aardbeiensap
kersen- frambozen- en tomatensap

Koor

en toen en toen en toen

Mystero

hijgend hijgend hijgend

Koor

een man hurkt naast haar
hij vangt haar blik
en neemt hem mee

Mystero en Jeroen

mee naar?

Koor

of een knooppunt
in een kwade bui
twee levens kruist

of een zeldzaam
krijsend nooit
een lieve vrouw

hier moet een naam
hier moet jouw naam Anna

Jeroen

mama Anna mama Anna mama

Mystero

hier komt jouw naam Anna

Jeroen

ik ben niet kil
ik ben geen vis of reptiel
ik stond in de tuin gewoon
net klaar mijn band geplakt
mijn fiets nog ondersteboven
en toen en toen en toen
verderop ineens die klap

Koor

mogen wij Anna een bocht
verzinnen Anna die jouw
stuur doet zwenken Anna

in een onvoltooide
tocht naar je zoon
die niet draalde
om iets te doen

iets te doen tegen het niets

Jeroen

zo ging het
zo is het gegaan

maar tijd is onbegrijpelijk
het is een wiel zonder stuur
een draaikolk en een muur

Koor

kom vent
lach vent
stuntel vent
topper die je daarom bent

DEEL 7 – Epiloog

Mystero

het hijgen mag weer ademen worden

Jeroen

was jij de man die naast haar hurkte?

Mystero

ik heb ook een geheim
maar mijn geheim is lichter

Jeroen

hoe je mij vanuit de toekomst tegemoet loopt zeker
waar zitten we nu ongeveer?

Mystero

ik van oud naar jong
jij van jong naar oud
op het kruispunt
ontmoet(t)en wij elkaar
in de tegenwoordige én in de verleden tijd

ik ben iemand die jouw jeugd heeft gecreëerd
dáárom heb je zoveel van mij geleerd

Koor

jij was er niet toen het gebeurde
o lieve kind hoe zou dat ooit hebben gekund
je hoorde een ijselijk 'kom kind'
sprong op je fiets en trapte
je hijgde, vloog en ijlde,
én hoorde

'kom kind'

het toeval verwoestte het kruispunt
en nam jouw moeder Anna mee
had ze nou maar vliegen gekund
of hinkstapsprong maar nee

je hoeft je niet te schamen
als je niets vreselijks hebt gedaan
verwerken doe je samen
laat nu maar los en durf te gaan

Mystero

mijn gezelschap heb je levenslang verdiend
ik ben jouw vrijmoedige beste trouwste
imaginaire vriend